

Gezamenlijk rapport over de ontwikkeling van de elektriciteits- en aardgasmarkten in België

Jaar 2017

1. Prijzen

1.1 Groothandelsmarkt elektriciteit

De gemiddelde elektriciteitsprijs op de Belgische kortetermijnmarkt Belpex (*day-ahead*) bedroeg in 2017, 44,60 EUR/MWh. Dit is een verhoging van 8,0 EUR/MWh (+22%) ten opzichte van 2016. De gemiddelde prijs op de Belgische kortetermijnmarkt is daarmee ongeveer gelijk aan de prijs in Frankrijk.

België kende in 2017 met 37,3 EUR/MWh de hoogste langetermijnprijs (*year-ahead*) in vergelijking met de buurlanden, na Frankrijk (38,3 EUR/MWh). In 2017 daalde het prijsverschil tussen België en Nederland (prijs van 36,2 EUR/MWh – prijsverschil van 1,1 EUR/MWh). Het verschil tussen België en Duitsland (32,4 EUR/MWh) bedraagt 4,9 EUR/MWh.

1.2 Groothandelsmarkt aardgas

De gemiddelde gasprijs op de kortetermijnmarkt (*day-ahead*) is in 2017 gestegen tot 17,3 EUR/MWh en die op de langetermijnmarkt (*year-ahead*) tot 17,0 EUR/MWh. In 2016 waren de prijzen respectievelijk 13,8 EUR/MWh en 15,4 EUR/MWh.

In 2017 lag de gemiddelde gasprijs op de dagmarkt systematisch lager dan de *year-aheadprijs*, met uitzondering van de maanden januari, februari, november en december. Dit is onder meer te verklaren door het seizoensgebonden karakter van de gasvraag.

1.3 Retailmarkt elektriciteit en aardgas

Tussen december 2016 en december 2017 is de elektriciteitsprijs (enkel energiecomponent) voor huishoudelijke afnemers in België met ongeveer 12% gestegen. Voor kmo's steeg de prijs met ongeveer 4%. De aardgasprijzen stegen met ongeveer 8% voor huishoudelijke afnemers en kmo's. De evolutie van de Belgische energieprijzen voor eindafnemers - zowel elektriciteit als aardgas - hangt nauw samen met de evolutie van de prijzen op de groothandelsmarkten en de evolutie van de concurrentiedruk op de energiecomponent.

Sinds de introductie van het vangnetmechanisme¹ en het werken met indexeringsparameters die een rechtstreekse link hebben met de prijzen op de groothandelsmarkten, is de beschikbaarheid van relevante prijsinformatie in belangrijke mate toegenomen. Dit zorgt voor meer transparantie binnen de energiemarkt, transparantie die op haar beurt leidt tot een betere vergelijkbaarheid van het productaanbod.

De analyse van de energiecomponent en de permanente vergelijking van de prijzen tussen België en de buurlanden toont aan dat de Belgische energieprijzen zich naar het gemiddelde van de ons omringende landen bewegen. Eind 2017 lagen de elektriciteitsprijs en de aardgasprijs voor huishoudelijke afnemers 8% hoger dan het gemiddelde van de buurlanden. Daarbij is het belangrijk te vermelden dat de energiefactuur is opgebouwd uit verschillende componenten en dat het vangnetmechanisme zich enkel richtte op de zuivere energiecomponent.

Rekening houdend met alle componenten van de elektriciteitsfactuur betaalde een Belgische huishoudelijke afnemer eind 2017 gemiddeld 264,1 EUR/MWh (inclusief btw) voor elektriciteit. Dit betekent een stijging met 6% ten opzichte van eind 2016 (2016: 249,8 EUR/MWh). Voor elektriciteit hangt de evolutie samen met de vastgestelde stijging in de groothandelsprijzen. Een kmo betaalde eind 2017 gemiddeld 208,2 EUR/MWh (zonder btw). De elektriciteitsfactuur voor kmo's steeg in 2017 met 4% (2016: 201,1 EUR/MWh).

Net als voor elektriciteit hangt in 2017 ook voor aardgas de evolutie nauw samen met de vastgestelde stijging van de groothandelsprijzen. De gemiddelde totaalprijs bedroeg in 2017 56,5 EUR/MWh (inclusief btw) voor een huishoudelijke afnemer, terwijl een kmo een gemiddelde prijs van 43,7 EUR/MWh (zonder btw) betaalde. Dit betekent ten opzichte van eind 2016 voor beide categorieën van afnemers een stijging met 4% tot 5% (2016 respectievelijk: 54,1 EUR/MWh en 41,6 EUR/MWh).

¹ Het vangnetmechanisme liep tot en met 31 december 2017.

2. Leverancierswissels en marktaandelen

Het aantal elektriciteits- en aardgasklanten dat in 2017 van energieleverancier veranderde², lag in het Vlaamse en Brusselse gewest iets lager dan in 2016, terwijl in Wallonië wel een stijging opgetekend werd.

Het aantal leverancierswissels in heel België lag in 2017 opnieuw opmerkelijk hoog. Hoewel er nog geen data beschikbaar zijn voor de rest van Europa, kunnen we met grote waarschijnlijkheid stellen dat onze energiemarkt zich opnieuw³ in de top van Europa handhaaft wat klantendynamiek betreft.

Echter, hoewel een geliberaliseerde markt een voldoende hoge wisselactiviteit nodig heeft om de gewenste positieve effecten voor de energieafnemers te realiseren, oefent concurrentie ook druk uit op de winstmarges van de energieleveranciers. Het is dan ook belangrijk om op lange termijn te voorkomen dat dit een negatieve impact heeft op innovatie, de toetreding van nieuwe leveranciers tot de markt en de duurzame werking van deze energiemarkt.

De laatste twee jaar stellen we een zekere consolidatie vast in de sector. De analyse van wat aan de basis ligt van dit fenomeen, en wat de impact ervan is op de vrijgemaakte markt, is van groot belang voor de regulatoren.

² Een 'leverancierswissel' of 'switch' wordt gedefinieerd als elke bewuste keuze van een elektriciteits- of aardgasklant om over te stappen naar een andere energieleverancier, opgevolgd door de regulatoren op niveau van het toegangspunt. Nieuwe toegangspunten (als gevolg van een nieuwe aansluiting), bewegingen van klanten die bij de distributienetbeheerder terecht komen in het kader van de sociale openbare dienstverplichtingen, bewegingen van klanten die van contract veranderen bij de huidige leverancier en verhuisbewegingen die op niveau van het toegangspunt geen leverancierswissel teweegbrengen, worden hierbij niet meegeteld.

³ Uit het 'Retail Markets Monitoring Report' (21-11-2017) van ACER en CEER blijkt dat de *switchgraad* van huishoudelijke klanten in België in 2016 de 3de hoogste in de EU bedroeg voor elektriciteit en aardgas. De cijfers voor 2017 worden pas in het najaar van 2018 verwacht.

Tabel 1: Relatief aantal toegangspunten dat van energieleverancier wisselde in 2016 en 2017

	2016	2017
<i>Brussel - elektriciteit</i>	11,6%	11,0%
<i>Vlaanderen - elektriciteit</i>	20,1%	19,8%
<i>Wallonië - elektriciteit</i>	16,5%	19,1%
<i>Brussel - aardgas</i>	12,6%	11,4%
<i>Vlaanderen - aardgas</i>	22,6%	22,0%
<i>Wallonië - aardgas</i>	21,2%	23,4%

In lijn met de hoge activiteitsgraad zijn de marktaandelen van de energieleveranciers in 2017 grondig geëvolueerd. De evoluties in de marktaandelen bevestigen dat de concurrentie in de energiemarkt zich niet meer eenduidig afspeelt tussen de historische spelers en de nieuwkomers, maar ook tussen de nieuwkomers onderling. Op het vlak van de concentratie-indexen werd ook in 2017 vooruitgang geboekt, behoudens een kleine stijging voor de Brusselse elektriciteitsmarkt.

De algemeen gunstige evolutie van de HHI-indexen⁴ wijst opnieuw op een verbetering van de concurrentie in de elektriciteits- en aardgasmarkten in België.

In Vlaanderen daalde de concentratiegraad ook dit jaar in vergelijking met het voorgaande jaar. In Brussel, waar de concentratiegraad nog altijd beduidend hoger ligt dan in de andere gewesten⁵, nam de HHI zeer licht toe. In Wallonië konden zowel de elektriciteits- als de aardgasmarkt een daling van de HHI-index optekenen, duidend op toenemende concurrentie in de markt. Hoewel de indexen ook in 2017 nog niet een niveau behaalden waarbij sprake is van een volledig concurrentiële markt⁶, benaderen bepaalde markten steeds dichter de streefwaarde van 2.000.

⁴ De *Herfindahl-Hirschmann*-index of HHI-index is een vaak gebruikte maatstaf voor de concentratiegraad in een sector en zegt dus iets over de mate van concurrentie. Bij een HHI gelijk aan 10.000 is er maar één aanbieder met een marktaandeel van 100% (monopolie). Bij een HHI die 0 benadert, zijn er veel kleine aanbieders.

⁵ De relatief hogere concentratiegraad kan verklaard worden door het feit dat in Brussel, in tegenstelling tot in de andere gewesten, bij de start van de liberalisering maar één standaardleverancier werd aangewezen.

⁶ CEER adviseert in zijn *'Position paper on well-functioning energy retail markets'* (14-10-2015) om de waarde van 2.000 te gebruiken als drempelwaarde voor een competitieve energiemarkt.

Tabel 2: Herfindahl-Hirschmann-index: concentratie van de markt in 2016 en 2017 op basis van het aantal toegangspunten

	2016	2017
<i>Brussel - elektriciteit</i>	4.906	4.912
<i>Vlaanderen - elektriciteit</i>	2.344	2.287
<i>Wallonië - elektriciteit</i>	2.975	2.821
<i>Brussel - aardgas</i>	4.704	4.679
<i>Vlaanderen - aardgas</i>	2.114	2.059
<i>Wallonië - aardgas</i>	2.866	2.541

Ten slotte geeft ook het aantal actieve energieleveranciers een inzicht in de graad van concurrentie op de energiemarkt. De onderstaande tabel toont dat het aantal actieve leveranciers eind 2017 in Vlaanderen gelijk lag voor elektriciteit in vergelijking met eind 2016. Voor aardgas steeg het aantal met drie leveranciers. In Brussel nam het aantal elektriciteitsleveranciers toe met één, terwijl er voor aardgas twee leveranciers bijkwamen. Voor Wallonië steeg het aantal aardgasleveranciers met drie, terwijl het aantal elektriciteitsleveranciers constant bleef. Voor de Belgische afnemers in 2017 namen de keuzemogelijkheid voor elektriciteit- en aardgasleveranciers dus toe.

Tabel 3: Aantal actieve elektriciteits- en aardgasleveranciers op 31/12/2016 en 31/12/2017

	2016	2017
<i>Brussel - elektriciteit</i>	22	23
<i>Vlaanderen - elektriciteit</i>	36	37
<i>Wallonië - elektriciteit</i>	37	37
<i>Brussel - aardgas</i>	20	22
<i>Vlaanderen - aardgas</i>	30	33
<i>Wallonië - aardgas</i>	28	31

3. Hernieuwbare energie

Via de jaarlijkse eindafrekening krijgt elke eindafnemer informatie over de oorsprong van de elektriciteit die door zijn leverancier wordt geleverd: de *fuel mix* of energiemix.

De regionale regulatoren staan in voor de controle en goedkeuring van de *fuel mix* die elke leverancier jaarlijks rapporteert. Voor elektriciteit die wordt geproduceerd op basis van hernieuwbare energiebronnen is deze controle gebaseerd op het gebruik van garanties van oorsprong (GO's) die op Europese schaal kunnen worden verhandeld. Voor elektriciteit die in België wordt geproduceerd op basis van hernieuwbare energiebronnen worden de garanties van oorsprong ook toegekend door de Belgische regulatoren.

Nadat het aandeel hernieuwbare elektriciteit sinds 2013 verschillende jaren was gedaald, steeg het voor het derde jaar op rij, tot bijna 31 % van het geleverde volume⁷. Het aandeel hernieuwbare energie in de levering was 51 % in Brussel⁸, 31 % in Vlaanderen en 27 % in Wallonië.

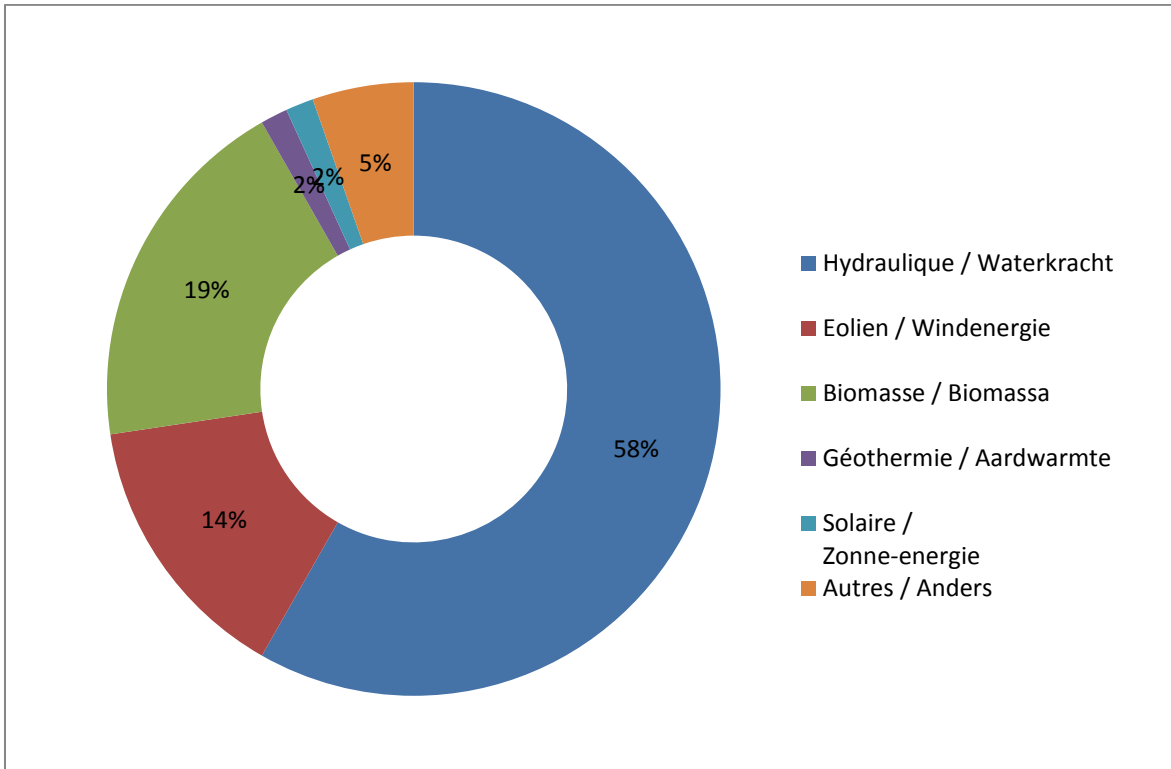
Net zoals de voorbije jaren was de meeste hernieuwbare elektriciteit die werd geleverd afkomstig van hydraulische installaties (ongeveer 58 % in 2016). Er is meer elektriciteit met biomassa dan met windenergie geproduceerd.

53 % van de garanties van oorsprong die in België gebruikt worden, zijn afkomstig uit de CWE-zone (in volgorde van belangrijkheid: Frankrijk, Vlaanderen, Wallonië, federaal België, Duitsland, Nederland, Brussel). 29 % daarvan is afkomstig uit België. De twee voorgaande jaren bedroeg het aandeel van de Belgische GO's 44 %.

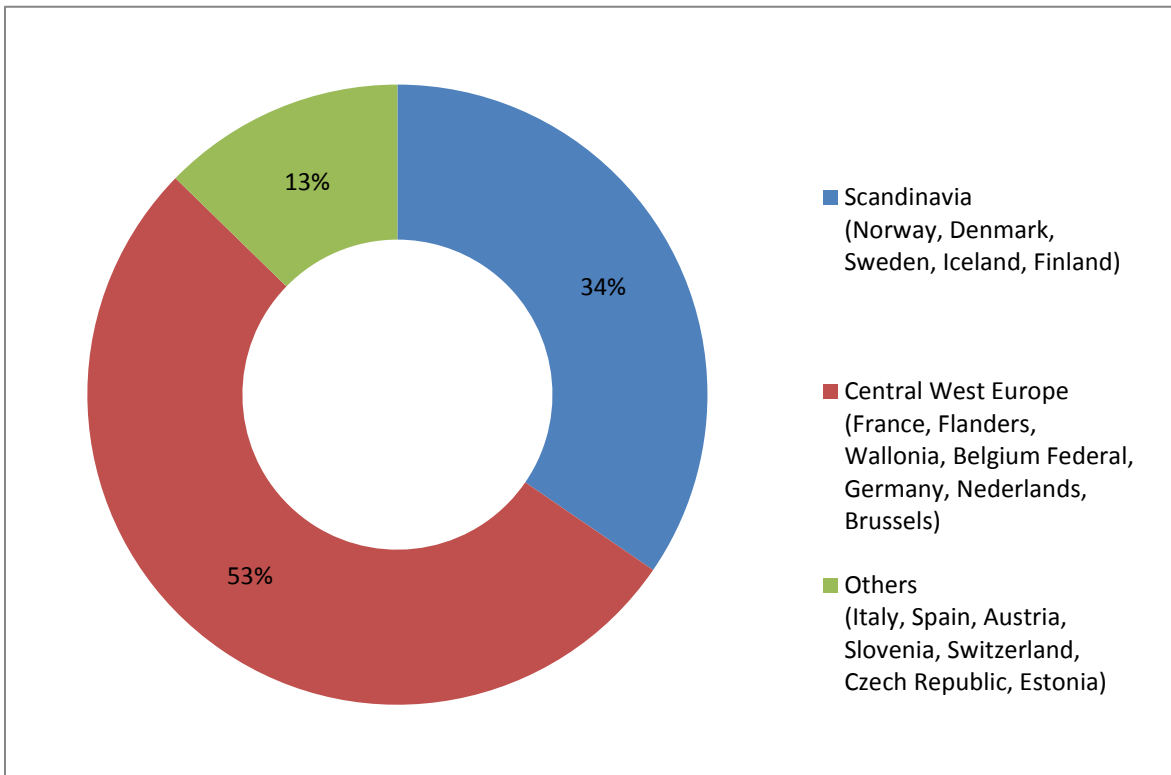
Het aandeel van de garanties van oorsprong uit Scandinavië (Noorwegen, Denemarken, Zweden, IJsland, Finland) bleef met 35 % stabiel nadat het tussen 2014 en 2015 was gedaald van 61 % tot 25 %. Het is belangrijk op te merken dat slechts een gedeelte van de in België geproduceerde hernieuwbare elektriciteit verhandelbare garanties van oorsprong heeft. Geproduceerde elektriciteit die men zelf verbruikt, of die hiermee gelijkgesteld is (via de terugdraaiende teller), krijgt immers geen verhandelbare garantie van oorsprong.

⁷ Dit percentage zou echter hoger moeten zijn want voor het 4e kwartaal van 2017 zijn de volumes van de annulering van de GO's van de Brusselse regulator in een fase van finalisering. Dit aandeel zou met 1 % kunnen verhogen.

⁸ Dit aandeel van 51 % is een schatting via extrapolatie (de annulaties van alle GO's die de elektriciteitsleveranciers voor het 4e kwartaal van 2017 ingediend hebben, zijn in een fase van finalisering).

Figuur 1 Percentage energiebron van groene levering in 2017

Figuur 2 Percentage herkomst groene levering in 2017

4. Energieproductie – verbruik – afname

4.1 Elektriciteit

Voor 2017 wordt de belasting van het Elia-net⁹, zonder pompverbruik van de pompcentrales, geraamd op 77,4 TWh. Dit ligt op hetzelfde niveau als de voorbije jaren. De geleverde energie (zoals opgenomen in de marktstatistieken) bedraagt 68,46 TWh en omvat de geleverde energie aan de eindafnemers. Het verschil tussen de belasting op het Elia-net en de geleverde energie aan eindafnemers heeft voornamelijk te maken met lokale productie op het transmissie- en distributienet.

Ook het piekvermogen op kwartierbasis bleef vrij stabiel: dit wordt op 12.867 MW geschat voor 2017 tegenover 12.734 MW in 2016.

De totale netto commerciële invoer bedroeg in 2017 6,5 TWh tegenover 6,2 TWh in 2016. In 2016 en 2017 importeerde België aanzienlijk minder dan in de periode 2013-2015, die gekenmerkt wordt door een hoge onbeschikbaarheid van de Belgische nucleaire centrales, met als gevolg een beperkte productie van elektriciteit met kernenergie.

De kerncentrales hebben 40,2 TWh geproduceerd in 2017 tegenover 41,4 TWh in 2016. De elektriciteitsproductie met aardgascentrales aangesloten op het Elia-net bedroeg 18,8 TWh in 2017 tegenover 17,8 TWh in 2016. Deze stijging met 6 % compenseert deels de beëindiging van elektriciteitsproductie met steenkool in 2016.

Andere energiebronnen hebben voor 18 % bijgedragen tot de productie van elektriciteit.

4.2 Aardgas

In 2017 bedroeg het totale aardgasverbruik 182,0 TWh, wat een stijging is van 1,4 % ten opzichte van het verbruik in 2016 (179,4 TWh). Er was een lichte daling van het verbruik van de eindafnemers aangesloten op de distributienetten (- 1,2 %), een beperkte stijging van het verbruik voor de productie van elektriciteit (eventueel in combinatie met de productie van warmte) (+ 3,6 %) en een gevoelige stijging van het verbruik van de industriële afnemers (+ 4,9 %).

⁹ De metingen die uitgevoerd worden door Elia zijn geen weergave van het elektriciteitsverbruik op de Belgische markt, maar de belasting op haar net geeft wel een goede indicatie van het elektriciteitsverbruik, vooral wat de evolutie ervan betreft.

In 2017 neemt het procentueel aandeel van H-gas toe tot 73,8 % (+ 0,9 %), tegenover 26,2 % voor L-gas. Deze evolutie is nauw gerelateerd met de ontwikkeling van de afzonderlijke deelmarkten. Vooral de ontwikkelingen in het segment industriële gebruikers lijkt deze evolutie te sturen: het marktaandeel voor H-gas en L-gas in het segment distributienetten is nagenoeg even groot en evolueert - in afwachting van de geleidelijke uitstap uit L-gas en de conversie naar H-gas - quasi synchroon, terwijl elektriciteitsproductie reeds enkele jaren uitsluitend gebeurt op basis van H-gas.

Wat de aardgasbevoorrading van België betreft, doorvoer inbegrepen, was er een netto-invoer vanuit het Verenigd Koninkrijk van 97 TWh in 2017, tegenover een uitvoerstroom van 8 TWh in 2016. Tevens was er een netto-invoer van aardgas van 110 TWh vanuit Nederland en 157 TWh vanuit Noorwegen. Er werd 173 TWh uitgevoerd naar Frankrijk, dit was nagenoeg evenveel als in 2016. De netto-invoer vanuit Duitsland bedroeg 9,6 TWh in 2017.

In 2017 werden er 17 LNG-tankers gelost in de terminal van Zeebrugge, wat goed was voor 14 TWh, terwijl er 16 LNG-tankers, goed voor 1 TWh, werden geladen. In 2016 werden er 30 LNG-tankers gelost en 32 LNG-tankers geladen.

Voor de gasopslaginstallatie van Loenhout lag de vullingsgraad voor het seizoen 2017-2018 met 83 % voor België iets lager dan vorig jaar (85 %). Ter vergelijking: voor EU28 was dit 89 %, respectievelijk 91 %. De hoge vullingspercentages kunnen niet worden verklaard door een hoge spread S/W tussen de winter- en zomerprijs voor aardgas. Deze bleef ook in 2017 (zeer) laag (< 2 EUR/MWh, ruim onder de gemiddelde kost van opslag (>3.5 EUR/MWh)). De onbeschikbaarheid van de grootste opslaginstallatie in de UK (Rough) en de aankondiging van de definitieve sluiting van deze installatie gaven aanleiding tot de vrees voor gastekorten in de UK tijdens het winterseizoen en leidden tot een hoge boeking van opslagcapaciteit in de Noordwest-Europese markt, met het oog op de bevoorrading van de UK.

Voor meer informatie over dit gezamenlijk rapport:

CREG Annemarie De Vreese, communicatieverantwoordelijke
+32 (0)2 289.76.90
annemarie.devreese@creg.be

VREG Anaïs Leuridan, toezichthouder marktwerking
+32 (0)2 553.15.66
anais.leuridan@vreg.be

CWaPE Stéphanie Grevesse, woordvoester
+32 (0)81 33.08.44
s.grevesse@cwape.be

BRUGEL Adeline Moerenhout, communicatieadviseur
+32 (0)2 563.02.26
amoerenhout@brugel.brussels

De ontwikkeling van de elektriciteits- en aardgasmarkten in België

Jaar 2017

Marktstatistieken

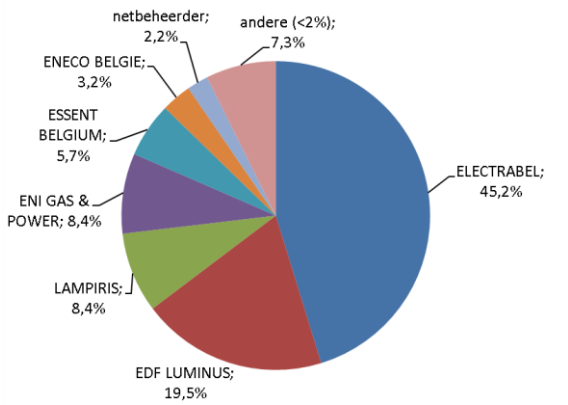
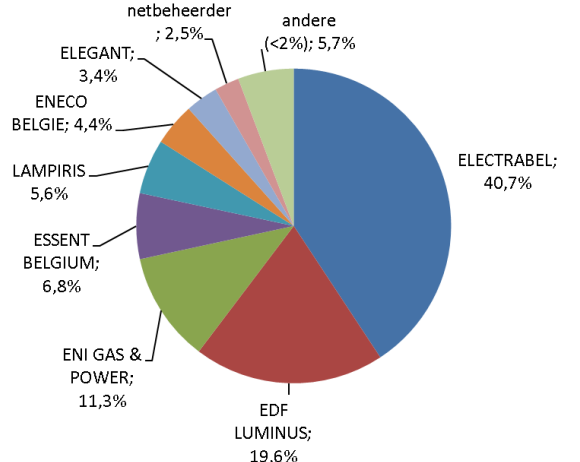
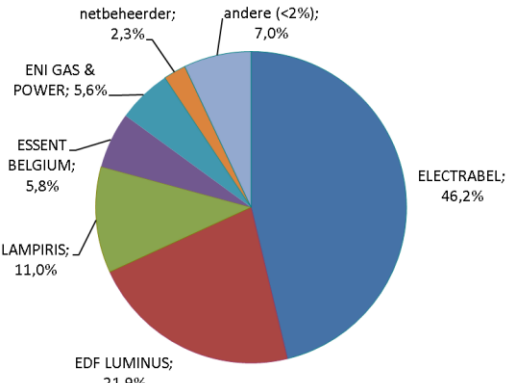
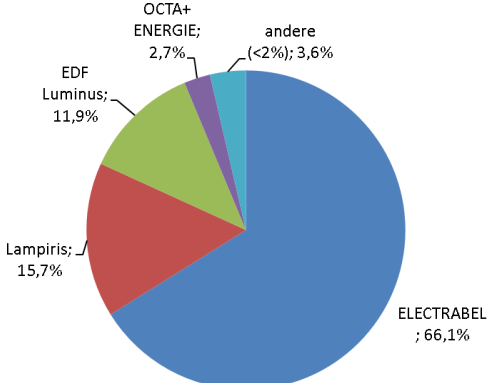
I. MARKTAANDELEN VAN DE ACTIEVE ELEKTRICITEITSLIVERANCIERS OP BASIS VAN GELEVERDE ENERGIE ⁽¹⁾⁽²⁾

Marktaandelen actieve elektriciteitsleveranciers in België op het distributienet en het transmissienet ⁽³⁾⁽⁴⁾ op basis van de geleverde energie in 2017.	Marktaandelen actieve elektriciteitsleveranciers op het distributienet en het lokaal transportnet in het Vlaams Gewest ⁽⁵⁾ op basis van geleverde energie in 2017.																																								
<p>Totaal België: 68,46 TWh</p> <table border="1"> <caption>Marktaandelen België (2017)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Market Share (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ELECTRABEL</td><td>42,5%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>16,0%</td></tr> <tr><td>EDF LUMINUS</td><td>17,7%</td></tr> <tr><td>AXPO Benelux SA</td><td>5,3%</td></tr> <tr><td>ENI GAS & POWER</td><td>4,9%</td></tr> <tr><td>LAMPIRIS</td><td>4,9%</td></tr> <tr><td>UNIPER(6)</td><td>3,5%</td></tr> <tr><td>ARCELOR MITTAL ENERGY</td><td>2,7%</td></tr> <tr><td>ESSENT BELGIUM</td><td>2,4%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Market Share (%)	ELECTRABEL	42,5%	andere (<2%)	16,0%	EDF LUMINUS	17,7%	AXPO Benelux SA	5,3%	ENI GAS & POWER	4,9%	LAMPIRIS	4,9%	UNIPER(6)	3,5%	ARCELOR MITTAL ENERGY	2,7%	ESSENT BELGIUM	2,4%	<p>Vlaams Gewest – Distributienetten en lokaal transportnet: 36,62 TWh</p> <table border="1"> <caption>Marktaandelen Vlaams Gewest (2017)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Market Share (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ELECTRABEL</td><td>42,8%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>15,2%</td></tr> <tr><td>EDF LUMINUS</td><td>19,1%</td></tr> <tr><td>ENI GAS & POWER</td><td>6,4%</td></tr> <tr><td>UNIPER</td><td>4,2%</td></tr> <tr><td>LAMPIRIS</td><td>3,9%</td></tr> <tr><td>ESSENT BELGIUM</td><td>3,1%</td></tr> <tr><td>ENECO BELGIE</td><td>2,8%</td></tr> <tr><td>beheerder GDN</td><td>2,5%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Market Share (%)	ELECTRABEL	42,8%	andere (<2%)	15,2%	EDF LUMINUS	19,1%	ENI GAS & POWER	6,4%	UNIPER	4,2%	LAMPIRIS	3,9%	ESSENT BELGIUM	3,1%	ENECO BELGIE	2,8%	beheerder GDN	2,5%
Supplier	Market Share (%)																																								
ELECTRABEL	42,5%																																								
andere (<2%)	16,0%																																								
EDF LUMINUS	17,7%																																								
AXPO Benelux SA	5,3%																																								
ENI GAS & POWER	4,9%																																								
LAMPIRIS	4,9%																																								
UNIPER(6)	3,5%																																								
ARCELOR MITTAL ENERGY	2,7%																																								
ESSENT BELGIUM	2,4%																																								
Supplier	Market Share (%)																																								
ELECTRABEL	42,8%																																								
andere (<2%)	15,2%																																								
EDF LUMINUS	19,1%																																								
ENI GAS & POWER	6,4%																																								
UNIPER	4,2%																																								
LAMPIRIS	3,9%																																								
ESSENT BELGIUM	3,1%																																								
ENECO BELGIE	2,8%																																								
beheerder GDN	2,5%																																								
Marktaandelen actieve elektriciteitsleveranciers op de distributienetten en het lokale transmissienet in het Waals Gewest ⁽⁵⁾ op basis van geleverde energie in 2017.	Marktaandelen actieve elektriciteitsleveranciers op het distributienet en het regionale transmissienet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ⁽⁵⁾ op basis van geleverde energie in 2017.																																								
<p>Waals Gewest – Distributienetten en lokaal transportnet: 15,96 TWh</p> <table border="1"> <caption>Marktaandelen Waals Gewest (2017)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Market Share (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ELECTRABEL</td><td>43,8%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>8,3%</td></tr> <tr><td>EDF LUMINUS</td><td>22,5%</td></tr> <tr><td>LAMPIRIS</td><td>8,4%</td></tr> <tr><td>ENI GAS & POWER</td><td>5,1%</td></tr> <tr><td>UNIPER</td><td>4,9%</td></tr> <tr><td>AXPO BENELUX</td><td>4,0%</td></tr> <tr><td>ESSENT BELGIUM</td><td>2,8%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Market Share (%)	ELECTRABEL	43,8%	andere (<2%)	8,3%	EDF LUMINUS	22,5%	LAMPIRIS	8,4%	ENI GAS & POWER	5,1%	UNIPER	4,9%	AXPO BENELUX	4,0%	ESSENT BELGIUM	2,8%	<p>Brussels Hoofdstedelijk Gewest – Distributienet en regionaal transportnet: 5,138 TWh</p> <table border="1"> <caption>Marktaandelen Brussels Hoofdstedelijk Gewest (2017)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Market Share (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ELECTRABEL</td><td>56,7%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>7,9%</td></tr> <tr><td>EDF LUMINUS</td><td>17,1%</td></tr> <tr><td>LAMPIRIS</td><td>11,7%</td></tr> <tr><td>VLAAMS ENERGIEBE DRUIF</td><td>4,2%</td></tr> <tr><td>UNIPER</td><td>2,4%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Market Share (%)	ELECTRABEL	56,7%	andere (<2%)	7,9%	EDF LUMINUS	17,1%	LAMPIRIS	11,7%	VLAAMS ENERGIEBE DRUIF	4,2%	UNIPER	2,4%								
Supplier	Market Share (%)																																								
ELECTRABEL	43,8%																																								
andere (<2%)	8,3%																																								
EDF LUMINUS	22,5%																																								
LAMPIRIS	8,4%																																								
ENI GAS & POWER	5,1%																																								
UNIPER	4,9%																																								
AXPO BENELUX	4,0%																																								
ESSENT BELGIUM	2,8%																																								
Supplier	Market Share (%)																																								
ELECTRABEL	56,7%																																								
andere (<2%)	7,9%																																								
EDF LUMINUS	17,1%																																								
LAMPIRIS	11,7%																																								
VLAAMS ENERGIEBE DRUIF	4,2%																																								
UNIPER	2,4%																																								

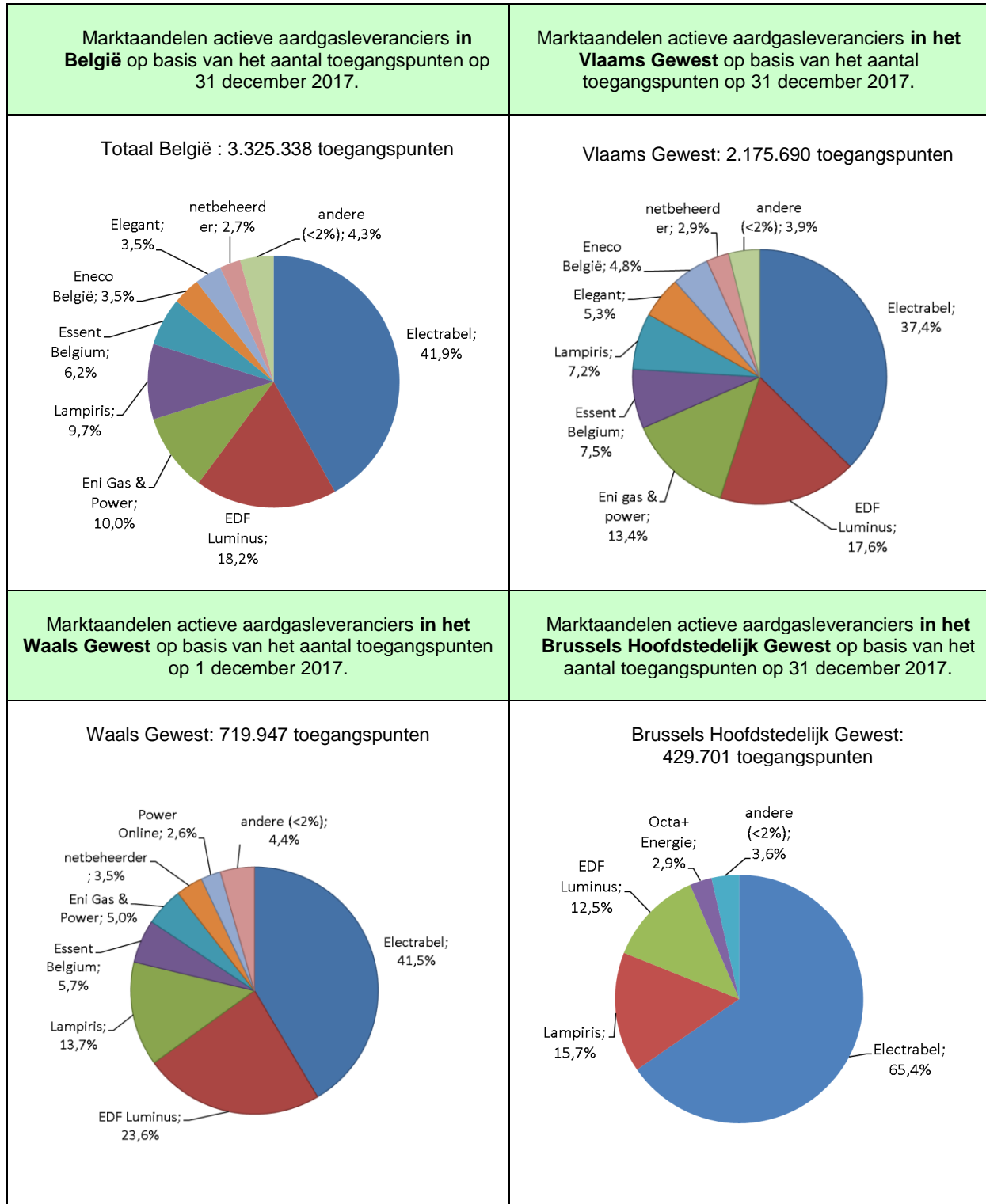
II. MARKTAANDELEN VAN DE ACTIEVE AARDGASLEVERANCIERS OP BASIS VAN GELEVERDE ENERGIE ⁽¹⁾⁽²⁾

Marktaandelen actieve aardgasleveranciers in België op het distributienet en het vervoersnet ⁽³⁾ op basis van geleverde energie in 2017.	Marktaandelen actieve aardgasleveranciers op het distributienet in het Vlaams Gewest ⁽⁵⁾ op basis van geleverde energie in 2017.																																												
<p>Totaal België : 182,0 TWh</p> <table border="1"> <caption>Marktaandelen actieve aardgasleveranciers in België (2017)</caption> <thead> <tr> <th>Actieve aardgasleverancier</th> <th>Marktandelen (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ENGIE</td><td>31,5%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>12,0%</td></tr> <tr><td>ENI SPA</td><td>19,2%</td></tr> <tr><td>EDF Luminus</td><td>10,2%</td></tr> <tr><td>Wingas</td><td>5,7%</td></tr> <tr><td>RWE Supply & Trading GmbH</td><td>5,0%</td></tr> <tr><td>Vattenfall</td><td>3,5%</td></tr> <tr><td>Statoil ASA</td><td>3,0%</td></tr> <tr><td>Lampiris</td><td>3,6%</td></tr> <tr><td>ArcelorMittal Energy</td><td>2,5%</td></tr> <tr><td>Gas Natural Europe</td><td>3,8%</td></tr> </tbody> </table>	Actieve aardgasleverancier	Marktandelen (%)	ENGIE	31,5%	andere (<2%)	12,0%	ENI SPA	19,2%	EDF Luminus	10,2%	Wingas	5,7%	RWE Supply & Trading GmbH	5,0%	Vattenfall	3,5%	Statoil ASA	3,0%	Lampiris	3,6%	ArcelorMittal Energy	2,5%	Gas Natural Europe	3,8%	<p>Vlaams Gewest - Distributienetten: 62,70 TWh</p> <table border="1"> <caption>Marktaandelen actieve aardgasleveranciers op het distributienet in het Vlaams Gewest (2017)</caption> <thead> <tr> <th>Actieve aardgasleverancier</th> <th>Marktandelen (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ELECTRABEL</td><td>38,3%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>11,9%</td></tr> <tr><td>Eni Gas & Power</td><td>16,8%</td></tr> <tr><td>EDF Luminus</td><td>14,0%</td></tr> <tr><td>Lampiris</td><td>4,7%</td></tr> <tr><td>Essent Belgium</td><td>4,5%</td></tr> <tr><td>Wingas</td><td>4,0%</td></tr> <tr><td>Eneco België</td><td>2,9%</td></tr> <tr><td>Elegant</td><td>2,9%</td></tr> </tbody> </table>	Actieve aardgasleverancier	Marktandelen (%)	ELECTRABEL	38,3%	andere (<2%)	11,9%	Eni Gas & Power	16,8%	EDF Luminus	14,0%	Lampiris	4,7%	Essent Belgium	4,5%	Wingas	4,0%	Eneco België	2,9%	Elegant	2,9%
Actieve aardgasleverancier	Marktandelen (%)																																												
ENGIE	31,5%																																												
andere (<2%)	12,0%																																												
ENI SPA	19,2%																																												
EDF Luminus	10,2%																																												
Wingas	5,7%																																												
RWE Supply & Trading GmbH	5,0%																																												
Vattenfall	3,5%																																												
Statoil ASA	3,0%																																												
Lampiris	3,6%																																												
ArcelorMittal Energy	2,5%																																												
Gas Natural Europe	3,8%																																												
Actieve aardgasleverancier	Marktandelen (%)																																												
ELECTRABEL	38,3%																																												
andere (<2%)	11,9%																																												
Eni Gas & Power	16,8%																																												
EDF Luminus	14,0%																																												
Lampiris	4,7%																																												
Essent Belgium	4,5%																																												
Wingas	4,0%																																												
Eneco België	2,9%																																												
Elegant	2,9%																																												
<p>Marktaandelen actieve aardgasleveranciers op het distributienet in het Waals Gewest⁽⁵⁾ op basis van geleverde energie in 2017.</p>	<p>Marktaandelen actieve aardgasleveranciers op het distributienet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest⁽⁵⁾ op basis van geleverde energie in 2017.</p>																																												
<p>Waals Gewest - Distributienetten: 19,34 TWh</p> <table border="1"> <caption>Marktaandelen actieve aardgasleveranciers op het distributienet in het Waals Gewest (2017)</caption> <thead> <tr> <th>Actieve aardgasleverancier</th> <th>Marktandelen (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ELECTRABEL</td><td>36,0%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>10,3%</td></tr> <tr><td>EDF Luminus</td><td>21,2%</td></tr> <tr><td>Lampiris</td><td>10,6%</td></tr> <tr><td>Eni Gas & Power</td><td>6,3%</td></tr> <tr><td>Gas Natural Europe</td><td>5,2%</td></tr> <tr><td>ENI SPA</td><td>4,4%</td></tr> <tr><td>Essent Belgium</td><td>3,2%</td></tr> <tr><td>Wingas</td><td>2,8%</td></tr> </tbody> </table>	Actieve aardgasleverancier	Marktandelen (%)	ELECTRABEL	36,0%	andere (<2%)	10,3%	EDF Luminus	21,2%	Lampiris	10,6%	Eni Gas & Power	6,3%	Gas Natural Europe	5,2%	ENI SPA	4,4%	Essent Belgium	3,2%	Wingas	2,8%	<p>Brussels Hoofdstedelijk Gewest – Distributienet: 9,854 TWh</p> <table border="1"> <caption>Marktaandelen actieve aardgasleveranciers op het distributienet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (2017)</caption> <thead> <tr> <th>Actieve aardgasleverancier</th> <th>Marktandelen (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ELECTRABEL</td><td>57,4%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>5,7%</td></tr> <tr><td>Lampiris</td><td>15,6%</td></tr> <tr><td>EDF Luminus</td><td>11,5%</td></tr> <tr><td>Eni Gas & Power</td><td>4,6%</td></tr> <tr><td>Octa+ Energie</td><td>2,9%</td></tr> <tr><td>Vlaams Energiebedrijf</td><td>2,4%</td></tr> </tbody> </table>	Actieve aardgasleverancier	Marktandelen (%)	ELECTRABEL	57,4%	andere (<2%)	5,7%	Lampiris	15,6%	EDF Luminus	11,5%	Eni Gas & Power	4,6%	Octa+ Energie	2,9%	Vlaams Energiebedrijf	2,4%								
Actieve aardgasleverancier	Marktandelen (%)																																												
ELECTRABEL	36,0%																																												
andere (<2%)	10,3%																																												
EDF Luminus	21,2%																																												
Lampiris	10,6%																																												
Eni Gas & Power	6,3%																																												
Gas Natural Europe	5,2%																																												
ENI SPA	4,4%																																												
Essent Belgium	3,2%																																												
Wingas	2,8%																																												
Actieve aardgasleverancier	Marktandelen (%)																																												
ELECTRABEL	57,4%																																												
andere (<2%)	5,7%																																												
Lampiris	15,6%																																												
EDF Luminus	11,5%																																												
Eni Gas & Power	4,6%																																												
Octa+ Energie	2,9%																																												
Vlaams Energiebedrijf	2,4%																																												

MARKTAANDELEN VAN DE ACTIEVE ELEKTRICITEITSLIVERANCIERS OP BASIS VAN HET AANTAL BELEVERDE TOEGANGSPUNTEN

Marktaandelen actieve elektriciteitsleveranciers in België op basis van het aantal toegangspunten op 31 december 2017.	Marktaandelen actieve elektriciteitsleveranciers in het Vlaams Gewest op basis van het aantal toegangspunten op 31 december 2017.																																						
<p>Totaal België: 5.914.491 toegangspunten</p> <table border="1"> <caption>Market shares in Belgium (31 Dec 2017)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Share (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ELECTRABEL</td><td>45,2%</td></tr> <tr><td>EDF LUMINUS</td><td>19,5%</td></tr> <tr><td>ENI GAS & POWER</td><td>8,4%</td></tr> <tr><td>LAMPIRIS</td><td>8,4%</td></tr> <tr><td>ESSENT BELGIUM</td><td>5,7%</td></tr> <tr><td>ENECO BELGIE</td><td>3,2%</td></tr> <tr><td>netbeheerder</td><td>2,2%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>7,3%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Share (%)	ELECTRABEL	45,2%	EDF LUMINUS	19,5%	ENI GAS & POWER	8,4%	LAMPIRIS	8,4%	ESSENT BELGIUM	5,7%	ENECO BELGIE	3,2%	netbeheerder	2,2%	andere (<2%)	7,3%	<p>Vlaams Gewest: 3.419.817 toegangspunten</p> <table border="1"> <caption>Market shares in Flemish Region (31 Dec 2017)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Share (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ELECTRABEL</td><td>40,7%</td></tr> <tr><td>EDF LUMINUS</td><td>19,6%</td></tr> <tr><td>ENI GAS & POWER</td><td>11,3%</td></tr> <tr><td>ESSENT BELGIUM</td><td>6,8%</td></tr> <tr><td>LAMPIRIS</td><td>5,6%</td></tr> <tr><td>ENECO BELGIE</td><td>4,4%</td></tr> <tr><td>ELEGANT</td><td>3,4%</td></tr> <tr><td>netbeheerder</td><td>2,5%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>5,7%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Share (%)	ELECTRABEL	40,7%	EDF LUMINUS	19,6%	ENI GAS & POWER	11,3%	ESSENT BELGIUM	6,8%	LAMPIRIS	5,6%	ENECO BELGIE	4,4%	ELEGANT	3,4%	netbeheerder	2,5%	andere (<2%)	5,7%
Supplier	Share (%)																																						
ELECTRABEL	45,2%																																						
EDF LUMINUS	19,5%																																						
ENI GAS & POWER	8,4%																																						
LAMPIRIS	8,4%																																						
ESSENT BELGIUM	5,7%																																						
ENECO BELGIE	3,2%																																						
netbeheerder	2,2%																																						
andere (<2%)	7,3%																																						
Supplier	Share (%)																																						
ELECTRABEL	40,7%																																						
EDF LUMINUS	19,6%																																						
ENI GAS & POWER	11,3%																																						
ESSENT BELGIUM	6,8%																																						
LAMPIRIS	5,6%																																						
ENECO BELGIE	4,4%																																						
ELEGANT	3,4%																																						
netbeheerder	2,5%																																						
andere (<2%)	5,7%																																						
<p>Marktaandelen actieve elektriciteitsleveranciers in het Waals Gewest op basis van het aantal toegangspunten op 1 december 2017.</p>	<p>Marktaandelen actieve elektriciteitsleveranciers in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op basis van het aantal toegangspunten op 31 december 2017.</p>																																						
<p>Waals Gewest: 1.844.170 toegangspunten</p> <table border="1"> <caption>Market shares in Walloon Region (1 Dec 2017)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Share (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ELECTRABEL</td><td>46,2%</td></tr> <tr><td>EDF LUMINUS</td><td>21,9%</td></tr> <tr><td>LAMPIRIS</td><td>11,0%</td></tr> <tr><td>ESSENT BELGIUM</td><td>5,8%</td></tr> <tr><td>ENI GAS & POWER</td><td>5,6%</td></tr> <tr><td>netbeheerder</td><td>2,3%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>7,0%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Share (%)	ELECTRABEL	46,2%	EDF LUMINUS	21,9%	LAMPIRIS	11,0%	ESSENT BELGIUM	5,8%	ENI GAS & POWER	5,6%	netbeheerder	2,3%	andere (<2%)	7,0%	<p>Brussels Hoofdstedelijk Gewest: 650.504 toegangspunten</p> <table border="1"> <caption>Market shares in Brussels Capital Region (31 Dec 2017)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Share (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ELECTRABEL</td><td>66,1%</td></tr> <tr><td>Lampiris</td><td>15,7%</td></tr> <tr><td>EDF Luminus</td><td>11,9%</td></tr> <tr><td>OCTA+ ENERGIE</td><td>2,7%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>3,6%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Share (%)	ELECTRABEL	66,1%	Lampiris	15,7%	EDF Luminus	11,9%	OCTA+ ENERGIE	2,7%	andere (<2%)	3,6%										
Supplier	Share (%)																																						
ELECTRABEL	46,2%																																						
EDF LUMINUS	21,9%																																						
LAMPIRIS	11,0%																																						
ESSENT BELGIUM	5,8%																																						
ENI GAS & POWER	5,6%																																						
netbeheerder	2,3%																																						
andere (<2%)	7,0%																																						
Supplier	Share (%)																																						
ELECTRABEL	66,1%																																						
Lampiris	15,7%																																						
EDF Luminus	11,9%																																						
OCTA+ ENERGIE	2,7%																																						
andere (<2%)	3,6%																																						

IV. MARKTAANDELEN VAN DE ACTIEVE AARDGASLEVERANCIERS OP BASIS VAN HET AANTAL BELEVERDE TOEGANGSPUNTEN

- (1) Onder 'actieve leveranciers in 2017' verstaan we die leveranciers die effectief energie hebben geleverd in 2017. Leveranciers die in 2017 leveringscontracten hebben afgesloten die ingaan vanaf 2017, zijn dus niet opgenomen.
- (2) De marktaandelen zijn berekend op basis van de hoeveelheid energie (in TWh) geleverd door iedere leverancier en door de netbeheerders aan eindafnemers tussen 1 januari 2017 en 31 december 2017. Die gegevens kunnen lichtjes afwijken van de gegevens meegedeeld door de netbeheerders. De gegevens zijn in sommige gevallen nog te valideren omwille van de toepassing van verschillende allocatiemethoden door de verschillende netbeheerders.
- (3) In deze grafiek worden de gegevens met betrekking tot de distributienetten en het transmissienet in de drie gewesten geaggregeerd.
- (4) Deze cijfers houden geen rekening met de energie geïnjecteerd door lokale productie-eenheden.
- (5) In deze grafiek worden enkel gegevens opgenomen met betrekking tot de levering aan klanten aangesloten op distributienetten (alsook, voor wat betreft elektriciteit, op de lokale transmissienetten).
- (6) er werd voor gekozen in de grafieken de naam E.ON Belgium niet meer te gebruiken en deze te vervangen door UNIPER, alhoewel de naamsverandering in België slechts officieel is vanaf 2018.

Deze rapportering is gebaseerd op gegevens ontvangen van de verschillende leveranciers en netbeheerders. De CREG, VREG, CWaPE en BRUGEL kunnen geenszins aansprakelijk worden gesteld voor de juistheid van de in deze rapportering gepubliceerde gegevens. De voorstelling van de gegevens doet geenszins afbreuk aan de bevoegdheidsverdeling tussen noch aan de rechten en plichten van de federale en de gewestelijke overheden.